

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ พรรคไทยเสรีมีหนังสือที่ ทสร. ๕๖๑๒/๒๕๕๕/๐๑๐๐ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ส่งรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ แจ้งว่าที่ประชุมมีมติ (๑) เปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ (๒) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ (๓) ขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค โดยให้คณะกรรมการบริหารพรรคชุดเดิมบริหารพรรคต่อไปอีกหนึ่งสมัย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้วเห็นว่า ยังไม่ครบถ้วนถูกต้องและมีข้อสังเกตว่าลายมือชื่อตามบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมหลายรายมีลักษณะคล้ายกับลายมือชื่อของบุคคลเดียวกัน จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อพิจารณาใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ โดยให้หัวหน้าพรรคไทยเสรีจัดส่ง (๑) สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุม พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง รวม ๓ ครั้ง (๒) สำเนาหนังสือเชิญประชุมใหญ่พรรค และระเบียบวาระการประชุม พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง และมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ กรุงเทพมหานคร จังหวัดปัตตานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่พรรคไทยเสรีแจ้งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมมีภูมิลำเนาอยู่ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

พรรคไทยเสรีได้มีหนังสือ ที่ ทสร ๕๖๑๒/๒๕๕๕/๐๑๐๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ขอผ่อนผันการส่งเอกสาร และเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ พรรคไทยเสรีได้ชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติม ได้แก่ (๑) สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ (๒) สำเนาหนังสือเชิญกรรมการบริหารพรรค ผู้แทนของสาขาพรรคและสมาชิกพรรค เข้าร่วมประชุมใหญ่ และระเบียบวาระการประชุม (๓) บัญชีลงนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ต้นฉบับ พร้อมทั้งชี้แจงว่าได้เชิญและนัดหมายทางโทรศัพท์ จึงไม่มีหลักฐานการเชิญ

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า พรรคไทยเสรีซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ของพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งได้จัดการประชุมที่ หงษ์ทองรีสอร์ท ถนนแก่งคอยแสดงพัน หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยตามรายงานการประชุมแจ้งว่า มีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรค สาขาพรรค และสมาชิกพรรค จำนวน ๑๐๓ คน แต่จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อที่พรรคไทยเสรีแจ้งว่าเป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคดังกล่าว และส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองจำนวน ๒๕ คน ไม่ทราบเรื่องการประชุมดังกล่าว ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อ

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเสรีซึ่งมีหน้าที่ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ แต่พรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ “ข้อ ๖๕ ซึ่งกำหนดว่า การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรค ... (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๗๐ ซึ่งกำหนดว่า ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ข้อ ๗๒ ซึ่งกำหนดว่า กิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่เท่านั้น (๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค (๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ... (๕) กิจการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ข้อ ๗๓ ซึ่งกำหนดว่า คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกราวให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ... และข้อ ๑๐๔ ซึ่งกำหนดว่า การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคและแนวนโยบายของพรรค

จะทำได้ก็แต่ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่” เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ เมื่อพรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการประชุมใหญ่เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเป็นกิจการที่กำหนดให้ พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค เป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืนพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ เป็นเหตุ ให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคไทยเสรี โดยนายนิศย์ สรสิทธิ์ หัวหน้าพรรคไทยเสรี (ผู้ถูกร้อง) มีหนังสือชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ชี้แจงยอมรับตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียน พรรคการเมืองทุกข้อกล่าวหา

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบ และหนังสือชี้แจงของพรรคไทยเสรีแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติแล้วไม่จำเป็นต้องรับฟังพยานหลักฐานเพิ่มเติมอีก มีปัญหาที่ต้อง พิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยเสรี ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินการกิจการดังต่อไปนี้ ให้ พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง (๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง (๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้า พรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณุกพรรคการเมือง โฆษก พรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น (๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง” มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิก หรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาล

รัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๕/๒๕๔๖ ของพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ เป็นการประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ขอบังคับพรรค และขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึง ๑๐๐ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๖๕ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๒ และข้อ ๑๐๔ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เมื่อพรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการประชุมใหญ่เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ซึ่งเป็นกิจการที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค เป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับหัวหน้าพรรคไทยเสรีชี้แจงยอมรับ โดยมีได้โต้แย้งหรือคัดค้านนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงฟังได้ว่าพรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวอ้างในคำร้อง กรณีจึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยเสรีได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคไทยเสรี

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ